

UZASADNIENIE

Powódka M. S. wniosła 27 kwietnia 2021 r. (koperta k. 43) do Sądu Okręgowego w Toruniu pozew przeciwko (...)Bank (...)Spółka Akcyjna W., w którym żądała zasądzenia od pozwanego kwoty 65 055,20 zł i 49 192,06 CHF tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w postaci rat kapitałowo – odsetkowych i innych świadczeń spełnionych przez nią na rzecz pozwanego w okresie od 23 maja 2011r. do 26 lutego 2018r. w związku wykonaniem umowy pożyczki hipotecznej z 25 września 2008r. z uwagi na bezwzględną nieważność ww. umowy w całości wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 10 2020r.

ewentualnie

w razie uznania przez sąd związania stron umową pożyczki, wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 26 626, 14 zł tytułem nienależnie pobranych rat kapitałowo – odsetkowych w wysokości wyższej niż rzeczywiście powinna powódka płacić w okresie od 23 maja 2011r. do 26 lutego 2018r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 10 2020r.

Nadto zażądała zasądzenia od pozwanego zwrotu kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej stawce i opłat skarbowych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazała, że 25 września 2008 r. zawarła z pozwanym umowę pożyczki hipotecznej udzielonej w walucie wymiennej, spłacanej w ratach malejących (oprocentowanie zmienne). Pożyczka została spłacona w całości w dniu 26 II 2018 roku. W trakcie czynności poprzedzających podpisanie umowy, nie zostały omówione wszystkie jej zapisy, w tym jakie są możliwe konsekwencje ekonomiczne wzrostu kursu waluty. Nie było możliwości negocjowania warunków umowy, w szczególności w zakresie wyboru sposobu uruchomienia pożyczki. Ostatecznie faktyczna wysokość zobowiązania powódki pozostała nieznana. Zdaniem powódki przedmiotowa umowa zawiera w sobie postanowienia stanowiące niedopuszczalną modyfikację stosunku prawnego, a umowa pożyczki narusza zasadę swobody umów oraz zasady współzycia społecznego. Wskazała też, że postanowienia umowy tworzące łącznie mechanizm przeliczeniowy (denominowanie kwoty udostępnionego kapitału do wartości waluty obcej), a wynikające ze wzorca umownego stosowanego przez pozwanego, stanowią klauzule abuzywne w myśl art. 385¹ kc. Klauzule te zawarte są § 5 ust 1 i § 22 ust. 1 umowy (k. 8v). Kwestionowane postanowienia nie dotyczą głównych świadczeń stron. Postanowienia te są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interes powódki/konsumenta. Są one zatem niewiążące dla powódki. Powstałej luki nie można wypełnić innymi postanowieniami. Podstawą żądania zapłaty są przepisy o nienależnym świadczeniu art. 410 kc i art. 405 kc. Odsetek powódka żądała od dnia następnego po zajęciu przez pozwanego merytorycznego stanowiska w sprawie reklamacji z 17 09 2020r.

W odpowiedzi na pozew (k. 51) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Pozwany zakwestionował roszczenie co do zasady i co do wysokości. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powódki, gdyż miesięczne raty stanowiły świadczenia okresowe, wobec czego zgodnie z art. 118 k.c. przedawniły się z upływem 3 lat (tak k. 75 akt)

Pozwany podniósł brak interesu prawnego powódki w żądaniu ustalenia (k. 71).

Pozwany zaprzeczył: by umowa zawarta z powódką była w jakimkolwiek zakresie nieważna; by umowa była sprzeczna z jakimkolwiek przepisami prawa polskiego; że strona powodowa udowodniła żądanie dochodzone pozwem; że zachodzą przesłanki od uznania umowy za nieważną, nieistniejącą bądź bezskuteczną względem powódki; że umowa zawiera klauzule niedozwolone i że warunki umowy nie były indywidualnie ustalone z powódką. Pozwany podniósł, że nawet usunięcie z umowy wskazanych klauzul waloryzacyjnych nie zmieni faktu, że powódka zaciągnęła zobowiązanie określone w umowy wyrażone w walucie denominacji, a strony będą nadal związane umową w pozostałym zakresie.

Dodał też, iż sam status Konsumenta nie zwalnia z obowiązku zachowania spokoju, rozważliwości oraz ostrożności, w szczególności w przypadku zaciągnięcia zobowiązania, którego wartość jest znaczna, a przy tym wyrażona w walucie obcej, przy jednoczesnym długoletnim okresie trwania stosunku łączącego strony.

Pozwany wskazał także na to, iż **okoliczność dokonania całkowitej** spłaty pożyczki przez powódkę oznaczała, iż rozumiała ona w całości i akceptowała denominację pożyczki. Wg niego zobowiązania stron umowy **wygasły** najpóźniej w dniu spłaty całości zadłużenia. Najpóźniej do tej daty powódką mogła powołać się na skutecznie niedozwolony charakter postanowień umowy. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia świadczenia nienależnego.

Ostatecznie strony podtrzymały swoje stanowiska (pisma k. 262 i 268 akt)

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka M. S. potrzebowała środków na spłatę dzieci męża po jego śmierci. Potrzebowała gotówki w PLN. Wcześniej miała założony rachunek bankowy w (...) SA. Miała zaufanie do tego banku i dlatego poszła tam do doradcy dowiedzieć się o możliwość otrzymania 150 000 zł pożyczki. Doradczyni z którą rozmawiała stwierdziła, że najkorzystniejszy będzie taka pożyczka, która ma najniższe raty, powódka bowiem była na rencie. Przedstawiła ona wysokość rat, jakie powódka by spłacała w oferowanym produkcie. Przedstawiono jej symulacje rat w sytuacji pożyczki w różnych walutach. Sugestia doradczyni była taka, że ta pożyczka jest najtańsza. Powódka miała otrzymać PLN. Powódka nie zapytała co w tej umowie robi frank szwajcarski. Na temat samej waluty CHF nic nie było mówione. O ryzyku kursowym też nie było mówione. Nie otrzymała żadnych broszur czy informatorów o produkcie. Powódka doniosła potem żądane dokumenty i gdy się stawiała dnia 25 09 2008r. to umowa była już przygotowana do podpisu. Powódka nie mogła niczego w niej negocjować. Nie miała wpływu na żadne zapisy poza kwotą pożyczki i okresem kredytowania.

(**dowód:** przesłuchanie powódki e-protokół g. 00.08.25 i dalej - k. od 189v akt

Powódka dnia 25 września 2008 r. z pozwanym umowę pożyczki (...) udzielonej w walucie wymiennej, spłacanej w ratach malejących (oprocentowanie zmienne). nr (...).

Pożyczki udzielono w kwocie 71 758,300 CHF (§ 2. 1 umowy - (...))

Marża banku wyniosła 3.61 p.p. - (§ 2.4 (...)); oprocentowanie 7.3033% - (§ 2.6 (...)), a prowizja 1.10% tj. 789,34 CHF - (§ 3.1 (...)).

Docelowym zabezpieczeniem spłaty pożyczki była hipoteka zwykła i kaucyjna na nieruchomości poł. w T. przy ulicy (...) (§ 4.1 (...)).

Pożyczkobiorczyni oświadczyła że (m.in.) została poinformowana, że ponosi ryzyko zmiany kursów waluty, polegające na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu pożyczki oraz wysokości rat pożyczki, wyrażonych w walucie polskiej, przy wzroście kursów waluty pożyczki i zmiennej stopy procentowej polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej (§10 pkt 2 (...) k. 79).

W przypadku wypłaty pożyczki w walucie polskiej stosowano kurs kupna dla dewiz obowiązujące w (...) S.A. w dniu zlecenia płatniczego według aktualnej Tabeli kursów (§ 5 ust. 1 (...))

W przypadku spłaty zadłużenia z (...), Kredytobiorca był zobowiązany do zapewnienia w dniu spłaty raty pożyczki środków pieniężnych w wysokości co najmniej równej racie spłaty pożyczki (§ 22 ust. 1 (...)).

W przypadku dokonywania spłat zadłużenia kredytobiorcy z (...) środki z rachunku pobierane miały być w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość kwoty pożyczki lub raty spłaty pożyczki w walucie wymiennej, w której udzielona jest pożyczka, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz według obowiązującego w (...) S.A. w dniu o którym mowa § 7 ust. 4 (...), według aktualnej Tabeli kursów - (§ 22 ust. 2 (...)).

(dowód: umowa pożyczki k. 20-27 i 78-84)

Powódki nie poinformowano, że bank do przeliczeń kursowych stosuje własne tabele kursów. Nie było mowy o tym, czym kieruje się bank ustalając kurs waluty. Nie było mowy o tym, że bank wg innego kursu (kupna) uruchomi kredyt, a wg innego (sprzedaży) będzie ustalać wysokość raty. Powódka spłacała kredyt w złotych a potem w CHF. Raty w PLN pobierane były przez bank bezpośrednio z konta powódki prowadzonego w PLN przez pozwanego. Powódka nigdy nie wiedziała ile 'co do grosza' w danym miesiącu bank pobierze z jej konta. Zawsze więc wpłacała na konto trochę więcej niż w przybliżeniu wyliczała. Nie była powódka informowana, że jeśli wzrośnie kurs waluty, to wzrośnie kapitał do spłaty. Mając na uwadze takie zapisy umowy, powódka nie była w stanie przewidzieć ile jej faktycznie ostatecznie przyjdzie spłacić.

(dowód: przesłuchanie powódki e-protokół g. 00.18.40 i dalej - k. od 190)

Pożyczkę wypłacono w PLN. Powódka po potrąceniu prowizji otrzymała 148 935,46 zł co stanowiło równoważność 70 968,96 CHF.

(dowód: zaświadczenie k. 29 akt)

Dnia 9 12 2013r. podpisany został aneks do umowy i dla powódki otworzono bezpłatny nieoprocentowany rachunek prowadzony w walucie pożyczki.

(dowód: aneks k. 28 i 85 akt)

Pożyczkobiorczyni w okresie od 23 maja 2011r. do 26 lutego 2021 r. wniosła na rzecz pozwanego tytułem rat kapitałowo-odsetkowych kwoty łączne 65 055,20 zł i 49 192,06 CHF. Powódka 22 02 2018r. złożyła wniosek o całkowitą spłatę pożyczki i w dniu 26 lutego 2018r. nastąpiła spłata całkowita spłata.

(dowody: zaświadczenie k. 29- 31v akt i wniosek k. 87 akt)

Mąż powódki miał 2 dzieci. Zaraz po wypłaceniu transzy powódka oddała do ich dyspozycji po 75 000 zł. Jedno dziecko (syn mieszkający w Polsce) otrzymało środki przelewem, a drugie (córka mieszkająca za granicą) korzystało z tych pieniędzy podczas pobytów w Polsce. Powódka prowadzi działalność gospodarczą tj. biuro rachunkowe od 30 lat. Działalność prowadzi w miejscu zamieszkania. Żadna część pożyczki nie została wykorzystana na remont nieruchomości. W żadnej części pożyczka nie została przeznaczona na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej

(dowód: przesłuchanie powódki e-protokół g. 00.43.19 i dalej i dalej - k. od 191)

Oświadczenie o ryzyku kursowym to był wzór, szablon. Produkty frankowe były gotowym produktem. Szablon umowy był jednolity dla wszystkich klientów.

(dowód: zeznania świadka A. W. (1) e-protokół g. 00.31.36 – k. 224)

Powódka pismem z 17 09 2020 r. złożyła do pozwanego reklamację, w której podniosła, że umowa pożyczki jest nieważna w całości. Wskazano, że umowa zawiera postanowienia abuzywne i umiejscowiono je w treści umowy podając numerację (k. 24v). Zobowiązano pozwanego do zwrotu nienależnego świadczenia. w kwocie 315 800,05 zł w terminie 30 dni od doręczenia niniejszego pisma.

Pozwany pismem z 6 10 2020 r. odmówił uznania roszczeń powoda oraz oświadczył, że umowa pożyczki była realizowana w sposób prawidłowy.

(dowody: reklamacja k. 34-36, pismo pozwanego – k. 37)

Powódka jest świadoma konsekwencji uznania umowy za nieważną i wie, że będzie musiała się z bankiem rozliczyć. Jest również świadoma, że bank może wystąpić przeciwko niej o zapłatę. Uważa, że to o co wniósł jej prawnik jest dla niej korzystne.

(dowód: przesłuchanie powódki e-protokół g. 00.35.45 - k. 190v)

Sąd zważył, co następuje

1. Stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z ww. dokumentów, które uznane zostały za wiarygodne, obiektywne, nie budziły one wątpliwości i nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a niektóre z nich były składane do akt sprawy przez obydwie strony.

Z uwagi na fakt, iż zgodnie z treścią art. 227 kpc przedmiotem dowodu powinny być fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, to Sąd nie opierał się na złożonych do akt sprawy przez pozwanego dokumentach: z raportu UOKiK dotyczącego spreadów, z raportu Komisji Nadzoru Finansowego „Ocena wpływu (...), z przykładowego potwierdzenia transakcji wymiany walut z negocjowanym kursem i z opinii dr J. T.. Przywołane dokumenty w swojej istocie nie odnosiły się wprost do treści i okoliczności zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki. Zaprezentowane w opiniach i raporcie rozważania faktyczne i prawne jako dokonane w oderwaniu od indywidualnych okoliczności niniejszej sprawy, nie mają mocy wiążącej w przedmiotowej sprawie, w której Sąd samodzielnie dokonuje ustaleń stanu faktycznego sprawy i jego oceny prawnej. Z kolei przykładowe potwierdzenia transakcji wymiany walut z negocjowanym kursem również nie odnoszą się wprost do spornej umowy a jedynie są odzwierciedleniem potencjalnie istniejących możliwości. Wyżej przywołane dokumenty zostały wytworzone po zawarciu umowy (dotyczy to raportu, pisma (...) i opinii dr T.). Nie miały zatem znaczenia dla sprawy. „Informacja o ryzyku kursowym i o ryzyku stopy procentowej” powstała w roku 2006 (k. 105), ale nie wykazał pozwany, że odniosła się ona też do ‘pożyczek hipotecznych’, a taki produkt otrzymała pozwana. Do pożyczek(...) odniosła się natomiast decyzja dyrektora z 9 04 2008 (k. 107) i załącznik do niej (k. 108). Opisane są tam procedury i schematy księgowo, ale nie wykazał pozwany innego związku pomiędzy istnieniem tego dokumentu, a zawarciem umowy z powódką, poza wykazaniem, że taki produkt wprowadzono.

Za nieprzydatne do rozstrzygnięcia sprawy uznano zeznania świadka J. S. (1) i K. J. (1) oraz w większości A. W. (1). Nie pamiętali oni żadnych okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a dotyczących tej konkretnej umowy. Żaden ze świadków nie kojarzył powódki. Świadek A. W. (1) nie pamiętał jak wyglądały procedury udzielania pożyczek (...) w 2008 roku. Nie pamiętał czy klienci mogli negocjować kurs uruchomienia pożyczki. Świadek J. S. podała, że klienci mogli we wcześniejszej fazie przystąpić do negocjacji i że mogło to dotyczyć kursu dla wypłaty pożyczki. Nie dawało to jednak odpowiedzi na pytanie, czy powódka miała taką możliwość i czy z jej skorzystała. Zaoferowane dokumenty nie pozwoliły bowiem stawiać takiej tezy. Podobnie zeznała K. J. (na piśmie k. 257-258), tj. że negocjacje mogły dotyczyć marży i kursu walut. Z oczywistych względów nie dało się jednak negocjować kursu dla ustalenia wysokości raty do spłaty (co najwyżej do uruchomienia pożyczki). Dlatego świadek zeznała co najmniej nieprecyzyjnie. Nadto nie odniosła świadek tego co zeznała, do przedmiotowej umowy. Stąd nie dało się na podstawie jej depozycji ustalić możliwości czy też złożenia powódce propozycji negocjowania umowy. Należy odnotować, że wszyscy świadkowie opisywali przebieg rozmów przedumownych i mówili o tym, co powinno -podczas rozmów wstępnych czy przy podpisywaniu umowy - zostać powiedziane. To nie oznacza, że w przypadku powódki tak to się odbyło i że otrzymała ona wszelkie -niezbędne dla podjęcia rozsądnej decyzji -informacje. Nie wynika z zeznań, że powódce zostało to wyjaśnione w sposób pełny, przejrzysty i zrozumiały. Powódka temu zaprzeczyła, a pozwany nie wykazał, by stan rzeczy był inny. Skoro więc świadkowie mówili jedynie ogólnikowo o procedurach działania pracowników banku, to oczywiste jest że z tego nie wynikał przebieg wydarzeń z 25 09 2008 r. To że w 2008 roku doradcy byli zobligowani do udzielenia pewnych informacji, nie oznacza iż tak się stało w tym konkretnym przypadku. A gdyby nawet próbować przyjąć na podstawie tych zeznań jakiegokolwiek domniemania faktyczne, to dowód z przesłuchania powódki na okoliczności zawarcia tej umowy – w ocenie sądu skutecznie obaliłby te domniemania. Uznać bowiem trzeba, że powódka lepiej pamięta szczegóły zawarcia tej konkretnej umowy niż pracownik który podczas swojej wieloletniej pracy zawierał niezliczoną ilość takich umów. Tym samym sąd uznał, że przeprowadzone przez bank dowody były

niewystarczające i nie przyniosły zamierzonego przez bank skutku. Wartość zeznań zawnioskowanych przez bank świadków była właściwie żadna, bo nie odnosiła się wprost do kontraktu zawartego z powódką. Istotnie A. W. zeznał tylko o tym, że „oświadczenie o ryzyku kursowym to był wzór, szablon. Produkty frankowe były gotowym produktem. Szablon umowy był jednolity dla wszystkich klientów”. To potwierdza tezę powódki, że bank posłużył się wzorcem umownym.

Sąd pominął dowód z opinii biegłego na okoliczności wskazane w odpowiedzi na pozew i w pozwie. W przypadku podzielenia argumentacji powódki w zakresie istnienia abuzywnych postanowień umowy w umowie pożyczki zawartej z pozwanym bankiem, których skutkiem byłaby nieważność kontraktu, to konsekwencją będzie obowiązek zwrotu dotychczas wypłaconych przez strony świadczeń. Podkreślić należy, iż dla oceny zasadności niniejszego powództwa mają znaczenie konkretne postanowienia umowne i ustalenie, czy mają one charakter niedozwolonych klauzul umownych w obrocie z udziałem konsumentów, a nie rzeczywisty sposób ich wykonywania. Zatem w przypadku uznania, że dla sposobu ustalania kursu waluty pozwany stosował niedozwolone klauzule umowne, bez znaczenia będzie np. ustalenie, czy stosowane przez bank kursy waluty niezbędne do rozliczenia rat pożyczki stanowiły kursy rynkowe. Kwestia ustalenia wysokości wpłat powódki nie wymagała zaś wiedzy specjalistycznej. W tej sprawie wynika to z dokumentu i to wytworzonego przez pozwanego, zatem trudno byłoby bankowi zaprzeczać jego prawdziwości

Dowód z zeznań świadka D. M. został cofnięty i postanowieniem sąd go pominął – k. 224 v.

Nie uwzględnił sąd wniosku pozwanego o przedstawienie przez powódkę dokumentacji z której wynikać będzie sposób wykorzystania środków z pożyczki (...). Dowód ten po pierwsze był spóźniony. Zgłoszono go na rozprawie 2 02 2022 (k. 191v), pozwany zaś wraz z doręczeniem odpisu pozwu miał określony termin na złożenie wszystkich wniosków dowodowych oraz przywołanie twierdzeń i zarzutów pod rygorem utraty prawa powoływania ich w dalszym toku postępowania (k. 44). Tymczasem przedmiotowy wniosek „nasunął się” stronie pozwanej podczas rozprawy. Po drugie nie może się pozwany- dla wykazania faktu dla niego istotnego -niejako wyręczać powódką. Skoro pozwany chce z jakiegoś faktu wywieść skutek prawny, to on powinien ten fakt udowodnić, a nie próbować przeprowadzać go z wykorzystaniem przeciwnika procesowego. Po trzecie, strona pozwana wskazała, że wniosek ten wyniknął z tego, że powódka wskazała inny cel pożyczki w umowie, a innym okazał się on być faktycznie. Tymczasem w (...) nie zostało podane na jaki cel bank udziela powódce pożyczki. W szczególności nie wynika z (...), że została ona udzielona na cele mieszkaniowe. Z (...) wynika natomiast, że pożyczka jest udzielana na dowolny cel – tak § 2 (...). Nie ma więc sprzeczności o której wspomniał pełnomocnik zgłaszając swój wniosek. .

2. Spór między stronami ogniskował się przede wszystkim na ocenie poszczególnych postanowień umowy, w szczególności ustalających zasady wypłaty i spłaty pożyczki i ich odniesienia do waluty obcej. W ocenie powódki powyższe postanowienia mają charakter abuzywny, co winno skutkować uznaniem całej umowy za nieważną. W ocenie pozwanego powództwo winno zostać oddalone, gdyż postanowienia umowne określające sposób obliczania raty pożyczki nie mają charakteru abuzywnego. Ponadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń.

3. Powódka domagała się zasądzenia z tytułu nienależnego świadczenia od pozwanego kwot w PLN i CHF sprecyzowanych w pozwie wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Powódka wystąpiła jedynie z roszczeniem o zapłatę i do zamknięcia rozprawy nie formułowała pretensji o ustalenie nieważności umowy pożyczki hipotecznej z 25 09 2008r. .

Stąd a limine uznać trzeba było za nietrafny zarzut pozwanego o braku interesu prawnego powódki w żądaniu ustalenia (k. 71).

4. W ocenie w pierwszej kolejności – mimo zgłoszenia innych jeszcze podstaw dla uznania umowy za nieważną – należało dokonać oceny zapisów kontraktu pod kątem zawarcia w nim klauzul niedozwolonych.

Zdaniem Sądu zarzuty dotyczące abuzywności kwestionowanych postanowień denominacyjnych zasługiwały na uwzględnienie. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione

indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny.

Nie ulega wątpliwości, że kwestionowane przez powódkę postanowienia umowy określają główne świadczenia stron. W tym przedmiocie sąd nie podziela tezy powódki, że kwestionowane przez nią zapisy o mechanizmach przeliczeniowych nie dotyczą głównych świadczeń stron.

Istotą pożyczki było oddanie przez bank do dyspozycji pożyczkobiorcy określonej kwoty środków pieniężnych oraz zobowiązanie pożyczkobiorcy do zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami w oznaczonym czasie. Kwestionowane postanowienia umowy wpływają natomiast bezpośrednio na wysokość wypłaconej pożyczki (kwota uruchomionej pożyczki została przeliczona według kursu kupna waluty zgodnie z § 5 ust. 1 (...)), jak i wysokość uiszczanych przez powódkę kwot tytułem rat spłaty pożyczki (kwoty rat przeliczane są zgodnie z § 22 ust. 2 (...)).

Jednakże przepis art. 385¹ § 1 k.c. znajduje zastosowanie także do postanowień określających główne świadczenia stron, które nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Stwierdzić w tym miejscu należy, że kwestionowane przez powódkę postanowienia umowy nie były sformułowane w sposób jednoznaczny.

W ocenie Sądu niejednoznaczność klauzul waloryzacyjnych mogłaby zostać usunięta przez udzielenie powódce przed zawarciem umowy odpowiedniej informacji o ryzyku walutowym. W odniesieniu do umów kredytowych TSUE wskazał, że warunek dotyczący spłaty kredytu (tu pożyczki) w tej samej walucie obcej co waluta, w której zobowiązanie zostało zaciągnięte, musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której pożyczka została zaciągnięta, ale również oszacować – potencjalnie istotne – konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2017 r. w sprawie A. i inni vs. (...) SA, C-186/16, pkt 51)

Jednakże ten obowiązek nie został przez pozwanego wykonany w sposób należyty. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że pracownicy banku w zasadzie w ogóle nie informował wnioskodawczyni o charakterze, zakresie i skali ponoszonego przez nią ryzyka walutowego. Powódka nie została poinformowana, w jaki sposób wysokość jej zadłużenia czy wysokość poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych zależęć będzie od przyszłych kursów CHF, ani też, jak kształtowały się kursy CHF w przeszłości. Również pozwany nie udowodnił tego, czy informował powódkę o ryzyku kursowym w szerszym zakresie, np. poprzez przekazanie symulacji rat kredytu i wysokości zadłużenia w zależności od zmian kursowych, czy też danych historycznych dotyczących kształtowania się kursu franka szwajcarskiego. Tak ustalone okoliczności nie pozwalają przyjąć, że pożyczkobiorczyni rzeczywiście została o tych ryzykach rzetelnie poinformowana.

Za wykonanie takiego obowiązku nie można uznać zamieszczenia w § 10 pkt 2 (...) zapisu o tym iż: „Pożyczkobiorczyni oświadczyła że (m.in.) została poinformowana, że ponosi ryzyko zmiany kursów waluty, polegające na wzroście wysokości zadłużenia z tytułu pożyczki oraz wysokości rat pożyczki, wyrażonych w walucie polskiej, przy wzroście kursów waluty pożyczki i zmiennej stopy procentowej polegające na wzroście raty spłaty przy wzroście stawki referencyjnej”. Jest to zapis szablonowy, nie poddany negocjacji, nieobjaśniony pod kątem jego skutków. Jest to zapis stanowiący kolejny przykład wzorca jakim pozwany posłużył się w relacjach z klientem/konsumentem.

Podkreślenia wymaga, że każdy konsument ma natomiast prawo do rzetelnej informacji o proponowanym produkcie (tak: SA w Warszawie w wyroku z 10.02.2015 r., VI ACa 567/14, LEX nr 1746369). W związku z powyższym należało uznać, że klauzule waloryzacyjne zawarte w przedmiotowej umowie, mimo że określają główne świadczenia stron, podlegały ocenie pod kątem abuzywności, ponieważ nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

5. Z art. 385¹ § 1 k.c. wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są klauzule umowne, które spełniają łącznie trzy przesłanki pozytywne tj.: zawarte zostały w umowach z konsumentami, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy. Kontrola abuzywności postanowień umowy wyłączona jest jedynie w przypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek negatywnych, to jest gdy: postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem lub gdy postanowienie umowne określa główne świadczenia stron i jest sformułowane w sposób jednoznaczny.

Nie ulega w niniejszej sprawie wątpliwości, że powódka posiadała status konsumenta (art. 22⁽¹⁾ k.c.). Już z treści zawartej umowy kredytu wynika, że zawarła ją jako osoba fizyczna. Przy określaniu stron umowy nie powołano się na prowadzenie przez pożyczkobiorczynię działalności gospodarczej. Również faktyczne przeznaczenie pożyczki na spłatę dzieci zmarłego męża przemawia za tym, że pożyczka była powódce przyznana jako konsumentowi, a cel pożyczki był dowolny (tak (...) § 2). Nie było sporne, że w nieruchomości przy ul. (...) powódka od 30 lat prowadziła biuro rachunkowe. Ale pozwany nie zdołał udowodnić, że powódka przedmiotową pożyczkę zaciągnęła w związku z tą działalnością gospodarczą. Powódka temu stanowczo zaprzeczyła. Ciężar dowodu spoczywał na pozwanym, ale dla udowodnienia nie mógł żądać złożenia dowodów przez przeciwnika procesowego. Przeciwnik procesowy nie ma żadnego interesu w tym by wspierać linię obrony pozwanego. Zresztą – co odnotowano już wyżej, z treści umowy nie wynika, by celem umowy były sprawy mieszkaniowe. Cel był dowolny, dlatego powódka mogła pożyczkę przeznaczyć na spłatę pasierbów. Pozwany nie wykazał, że w jakiegokolwiek części środki z pożyczki zostały przeznaczone na cele związane z prowadzonym biurem rachunkowym. Zresztą – jak wskazała powódka – w żadnej części pożyczka nie została wykorzystana nawet na remont nieruchomości. Temu pozwany nie zaprzeczył.

Brak indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych przez stronę powodową postanowień dotyczących denominacji wynika natomiast już z samego sposobu zawarcia umowy, opartego o treść stosowanego przez bank wzorca umowy. Taki sposób zawarcia umowy (umowa była przygotowana do podpisu, a procedura trwała krótko) w zasadzie wyklucza możliwość indywidualnego wpływania przez konsumenta na treść powstałego stosunku prawnego, poza wcześniejszym ustaleniem kwoty pożyczki i okresu jej spłaty, a ewentualnie wysokości marży banku wpływającej na ostateczne oprocentowanie czy wysokości prowizji (co tu nie nastąpiło).

W wyroku z 30.08.2018 r., I ACa 316/18, LEX nr 2558920, Sąd Apelacyjny w Białymstoku trafnie uznał, że postanowieniem indywidualnie uzgodnionym w znaczeniu tego przepisu nie jest postanowienie, którego treść konsument mógł negocjować, lecz takie postanowienie, które faktycznie powstało w wyniku indywidualnego uzgodnienia. Tu takich uzgodnień nie było.

Podkreślenia wymaga, że nie stanowi indywidualnego uzgodnienia dokonanie wyboru przez konsumenta jednego z kilku rodzajów umowy przedstawionych przez bank. Pożyczkobiorczyni podczas procesu zawierania przedmiotowej umowy nie miała realnego wpływu na treść postanowień dotyczących denominacji. Jej decyzja o wyborze oferty pożyczki (...) udzielonej w walucie wymiennej, nie oznacza, że klauzule te zostały z nią indywidualnie uzgodnione. Dla porządku wg świadka A W. umowa była szablonem, a szablon umowy był jednolity dla wszystkich klientów.

Należało mieć przy tym również na względzie, że zgodnie z art. art. 385¹ § 4 k.c. ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, spoczywa na tym, kto się na ten fakt powołuje. Ciężar dowodu tego faktu spoczywał więc na pozwanym, który mu nie sprostał.

6. W dalszej kolejności należało zbadać, czy kwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki powódki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jej interesy.

Zgodnie z § 2 (...), Bank zobowiązał się oddać do dyspozycji powódki kwotę 71 758,30 CHF. To była kwota udzielonej pożyczki. Postanowienia umowy w (...) precyzowały jednocześnie, iż dla wypłaty pożyczki w walucie polskiej stosuje się kurs kupna dla dewiz obowiązujący w (...) SA w dniu realizacji zlecenia płatniczego wg aktualnej Tabeli kursów (§ 5 ust 1 (...)). Spłata pożyczki (z (...)) dokonywana była natomiast w ten sposób, że środki z rachunku miały być pobierane w walucie polskiej w wysokości stanowiącej równowartość pożyczki lub raty spłaty pożyczki w walucie wymiennej

w której udzielona jest pożyczka, przy zastosowaniu kursu sprzedaży dla dewiz, obowiązującego w (...) SA w dniu o którym mowa w § 7 ust. 1 (...), według aktualnej tabeli kursów (§ 22 ust. 2 (...)).

Należy jednak zauważyć, że umowa pożyczki nie określa żadnych kryteriów, którymi pozwany miałby się kierować przy ustalaniu kursów walut w swojej tabeli kursów. W umowie brak jest jakichkolwiek postanowień na temat sposobu ustalania kursów walut przez bank. W zapisach (...) tj. w § 1 (Definicje pojęć) w pkt 13 wskazano jedynie, że Tabela kursów, to Tabela kursów (...) S.A. obowiązująca w chwili dokonywania przeliczeń przez (...) SA. Strony nie ustaliły więc w umowie mechanizmu ustalania wysokości kursów walut przez bank. O sposobie ustalania wysokości kursów walut nie była także informowana pożyczkobiorczyni podczas zawierania umowy. W związku z brakiem uregulowania tej kwestii należy zatem stwierdzić, że (...) S.A. – biorąc pod uwagę zastrzeżone sobie uprawnienie do ogłaszania Tabeli kursów – mógł w praktyce ustalać kursy CHF w sposób dowolny i bez jakiegokolwiek kontroli. Pożyczkobiorczyni nie miała bowiem realnej możliwości ustalenia, ani weryfikacji wysokości obciążającej ją raty, gdyż żadne postanowienia umowy nie wskazywały, w jaki sposób bank ustalać będzie w przyszłości kursy CHF ogłaszane w Tabeli kursów.

Należy nadto zauważyć, że wypłata pożyczki nastąpiła w złotych polskich w kwocie przeliczonej po kursie kupna CHF (niższym), natomiast spłata rat odbywała się po kursie sprzedaży CHF (wyższym) – przy czym oba kursy ustalał bank jednostronnie i samodzielnie. Powódka nie była nigdy poinformowana przez bank, że druga strona wprowadziła do umowy kredytu usługę kantorową, za którą zastrzegła sobie dodatkowe wynagrodzenie w postaci spreadu walutowego.

Sąd stwierdził zatem, że postanowienia klauzul waloryzacyjnych zawarte w analizowanej umowie pożyczki pozwalały bankowi na dowolną i nieograniczoną umową zmianę wysokości świadczeń stron. W ocenie Sądu zawarte w przedmiotowej umowie klauzule przewidujące denominację udzielonej pożyczki w zakresie, w jakim upoważniały bank do przeliczania kwoty do wypłacenia według kursu kupna CHF, zaś w momencie spłaty raty pożyczki według kursu sprzedaży CHF (ustalanych samodzielnie przez jedną ze stron tej umowy kredytu) są **klauzulami abuzywnymi**.

W umowie jedynie dla potrzeb rozliczeniowych wykorzystano określenie świadczeń w walucie obcej, której cenę (odpowiednio zakupu i sprzedaży) jednostronnie określał pozwany bank. Brak jest przy tym w umowie postanowień określających mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, co pozostawiało bankowi pełną swobodę w ustalaniu wysokości tego kursu. Takie działanie jest **w sposób oczywisty sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszało interesy powódki** jako kredytobiorczyni. Takie zredagowanie umowy pozostawiało bankowi pełną swobodę decyzyjną w zakresie kształtowania wysokości zobowiązań obu stron umowy, w szczególności wpływania w przyszłości na wysokość spłacanych przez powódkę rat pożyczki.

W treści umowy, nie ustalono konkretnego sposobu kreowania kursów walut przez bank. Stosowany przez bank mechanizm ustalania kursów i przeliczania waluty był więc dla biorącej pożyczkę całkowicie nieweryfikowalny. Mechanizm ten nie był w ogóle przez strony określony, co powodowało powstanie znacznej nierównowagi między prawami i obowiązkami stron umowy – z istotną szkodą dla konsumenta (tu: powódki).

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się **według stanu z chwili zawarcia umowy**, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny. Oznacza to, że dla oceny abuzywności klauzul denominacyjnych nie ma znaczenia fakt, w jaki sposób pozwany bank ustalał kursy walut obcych później po zawarciu umowy, ani też czy stosowane przez niego kursy walut były rzeczywiście zawyżone czy też zbliżone do kursów innych banków działających na rynku. Istotne jest jedynie to, że redagując wzorzec umowy pozwany zastrzegł sobie jednostronną możliwość decydowania o wysokości kursów waluty, w której udzielał pożyczki. W umowie nie wskazano przejrzystego mechanizmu waloryzacji, tak aby konsument miał możliwość przewidzenia na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, jak kształtować się może w przyszłości kurs danej waluty ogłaszany w Tabeli kursowej pozwanego, a co za tym idzie, jak kształtować się będzie wysokość zobowiązań pożyczkobiorczyni. Stwierdzić więc należy, że na chwilę zawarcia umowy postanowienia zawarte w § 5 ust. 1 i § 22 ust. 2 (...) dawały jednej ze stron umowy (przedsiębiorcy) nieograniczoną swobodę

w wyznaczaniu kursów waluty obcej w przyszłości, a w konsekwencji – możliwość manipulowania wysokością zobowiązania konsumenta. Okoliczność ta ma istotne znaczenie, niezależnie od tego, czy ze sposobności tej pozwany w ogóle korzystał w czasie wykonywania umowy.

Z podanych wyżej względów postanowienia przedmiotowej umowy pożyczki (...) wprowadzające mechanizm denominacji świadczeń stron we franku szwajcarskim według kursów waluty ustalanych jednostronnie i uznaniowo przez bank stanowią niedozwolone postanowienia umowne. Stanowisko to jest szeroko reprezentowane w judykaturze Sądu Najwyższego (zob. wyroki z dnia 30 września 2020 r., I CSK 556/18, niepubl., z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, niepubl., z dnia 15 listopada 2019 r., V CSK 347/18, niepubl., z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, niepubl., z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, niepubl., i z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, niepubl.)

7. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. niedozwolone postanowienie umowne nie wiąże konsumenta. Sankcja ta działa *ex tunc* i *ex lege*, ale zgodnie z art. 385¹ § 2 nie skutkuje automatyczną nieważnością całej umowy, gdyż strony są związane umową w pozostałym zakresie. Przepis ten nawiązuje do art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, wskazującego, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, **jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków**.

W ocenie Sądu, po wyłączeniu uznanych za nieważne postanowień umowy zawierających klauzule denominacyjne, umowa niniejsza nie może dalej obowiązywać. Przede wszystkim nigdy w takim kształcie umowa ta nie zostałaby zawarta. W umowach pożyczki (i kredytów) denominowanych do kursu franka szwajcarskiego stosuje się bowiem stopę oprocentowania opartą o stawkę referencyjną LIBOR (CHF), która była i nadal jest zdecydowanie niższa od stosowanej przy kredytach złotych stawki referencyjnej WIBOR.

Żadne przepisy co prawda nie wykluczają stosowania stóp procentowych charakterystycznych dla innej waluty do wierzytelności wyrażonych w złotych, ale pozostawienie w obrocie tak ukształtowanej umowy byłoby nierównym traktowaniem tych pożyczkobiorców, którzy zaciągnęli w tym samym czasie kredyty złotówkowe i płacili oprocentowanie wg WIBOR, tj. wyższe niż wg LIBOR. W tym zakresie Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 września 2019 r., V CSK 152/19, że eliminacja klauzuli abuzywnej z umowy nie może prowadzić do uprzywilejowania określonej grupy pożyczkobiorców/kredytobiorców/konsumentów.

W ocenie Sądu nie ma więc możliwości, aby niniejsza umowa mogła dalej obowiązywać przy założeniu, że pożyczka była złotówkowa. Nadal pożyczkobiorczyni byłby bowiem zobowiązana do spłaty pożyczki z odsetkami, a po pominięciu przelicznika frankowego istniałyby trudności z określeniem tego, jakie odsetki miałaby ona spłacać – czy według stawki LIBOR czy WIBOR. Wszelkie zmiany umowy mające na celu jej dalsze funkcjonowanie musiałyby się natomiast odbyć z inicjatywy obu jej stron. Nic takiego w niniejszej sprawie jednak nie nastąpiło. Powódka stała od samego początku na stanowisku, że umowa jest nieważna (i dlatego żądała zwrotu nienależnego bankowi świadczenia). Trudno zresztą byłoby bez klauzuli przeliczeniowej ustalić wysokość wypłaconej powódce pożyczki w PLN. Już na tym etapie bank wykorzystał mechanizm przeliczeniowy (dla ustalenia kwoty do wypłaty), bowiem w umowie wskazano, że kwota pożyczki to 71 758,30 CHF, a bezspornie franków powódka nie otrzymała.

Sąd nie ma prawa do modyfikowania z urzędu stosunku zobowiązaniowego łączącego strony. Byłoby to sprzeczne z zasadą swobody zawierania umów. Możliwości oddziaływania przez sąd na stosunek zobowiązaniowy są ściśle określone, gdyż stanowią wyjątek od tej reguły. Są one enumeratywnie wskazane w art. 357¹ k.c. Nawet jednak i w tym przypadku odbywa się to z inicjatywy jednej ze stron umowy poprzez wniesienie pozwu, o ile oczywiście żądanie takie jest zasadne.

8. Należało mieć też na uwadze wyrok TSUE z 3 października 2019 r. wydany w sprawie C-260/18 (D. vs. (...)Bank), z którego wynika, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz.UE. L1993 Nr 95, str. 29) należy interpretować w ten sposób, że z jednej strony skutki dla sytuacji konsumenta wynikające z unieważnienia całości umowy, należy oceniać w świetle okoliczności

istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, a z drugiej strony, do celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie.

Natomiast w wyroku C-26/13 z dnia 30 kwietnia 2014 r. (Á. K. i H. R. przeciwko (...)) Trybunał zwrócił uwagę, że stosowanie przepisów dyrektywy ma chronić konsumenta przed unieważnieniem umowy w całości. Unieważnienie całej umowy mogłoby bowiem narazić konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje.

Stanowisko to znajduje również potwierdzenie w wyroku z 21 stycznia 2015 r. w połączonych sprawach C-482/13, C-484/13, C-485/13 i C-487/13, gdzie Trybunał stwierdza: „sąd krajowy ma możliwość zastąpienia nieuczciwego warunku przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, pod warunkiem że to zastąpienie jest zgodne z celem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 i pozwala na przywrócenie rzeczywistej równowagi między prawami a obowiązkami stron umowy. Jednak możliwość taka jest ograniczona do przypadków, w których nieważność nieuczciwego warunku zobowiązywałaby sąd do stwierdzenia nieważności danej umowy w całości, narażając przez to konsumenta na penalizujące go konsekwencje.”

W niniejszej sprawie powódka żądała zasądzenia od pozwanego - wskutek ustalenia nieważności umowy jako przesłanki – kwot 65 055,20 PLN i 49 192,06 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 10 2020 r. do dnia zapłaty. Wobec przywołanych wyżej motywów rozstrzygnięć TSUE należało wziąć pod uwagę fakt, że powódka kredyt (przed czasem) spłaciła. Niemniej w jej ocenie - ustalenie nieważności umowy jako przesłanki i konieczność wzajemnego zwrotu świadczeń - będzie dla niej bardziej korzystne niż brak podejmowania działań po spłacie pożyczki. Sąd nie miał zatem wątpliwości, że ustalenie nieważności całej umowy (jako przesłanki) nie spowoduje dla niej żadnej szkody, ani nie naruszy jej interesu ekonomicznego. Tym bardziej, że to powódka występując z niniejszym powództwem domagała się takiego ustalenia i w konsekwencji ponownego rozliczenia świadczeń wniesionych tytułem wykonania nieważnej umowy.

Wobec wszystkiego powyższego sąd ustalił, że umowa pożyczki hipotecznej udzielona w walucie wymiennej, spłacana w ratach malejących (oprocentowanie zmienne), nr (...) z mocy z art. 385¹ § 1 w zw. z art. 58 § 1 jest za nieważna w całości. To dało podstawę do dokonania oceny pretensji pozwu o zapłatę.

9. Strona powodowa określiła podstawę prawną żądania zapłaty, wskazując na przepisy o świadczeniu nienależnym (art. 410 k.c.). W razie uznania umowy za nieważną strony są zobowiązane do zwrotu wzajemnych świadczeń. Świadczenie spełnione na podstawie czynności nieważnej (lub bezskutecznej) jest nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., z czego wynika obowiązek zwrotu tak spełnionego świadczenia. Na mocy art. 410 § 1 k.c. do świadczenia nienależnego stosuje się bowiem przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia (art. 405-409 k.c.).

W judykaturze i orzecznictwie spotyka się dwa poglądy na temat sposobu rozliczenia stron nieważnej umowy pożyczki/kredytu. Pierwsza to tzw. teorii salda, która zasłużyła na negatywną ocenę i nie znajduje zastosowania. Zgodnie z drugim, przeważającym poglądem i mającym jednocześnie zastosowanie w niniejszej sprawie, każde roszczenie o wydanie korzyści należy traktować niezależnie, a ich kompensacja jest możliwa tylko w ramach instytucji potrącenia albo powództwa wzajemnego – teoria dwóch kondykcji. (tak: P. Książak, Komentarz do art. 405 [w:] K. Osajda (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2020, Nb. 180; R. Trzaskowski, Komentarz do art. 405 [w:] J. Gudowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Wolters Kluwer 2018, Nb. 29; wyrok SN z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18).

Powódka domagała się zasądzenia od pozwanego 65 055,20 PLN i 49 192,06 CHF tytułem zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w postaci rat kapitałowo – odsetkowych i innych świadczeń spełnionych przez nią na rzecz pozwanego w okresie od 23 maja 2011r. do 26 lutego 2018r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 10 2020r.

Jak wyżej wskazano zastosowanie w niniejszej sprawie ma teoria dwóch kondykcji, zatem obie strony sporu winny więc zwrócić sobie w całości to, co wzajemnie świadczyły. Na podstawie dokumentów przedłożonych do akt sprawy przez powoda (zaświadczenie k. 29 i dalej) wynika, że w powyżej oznaczonym terminie faktycznie uiszczono na rzecz pozwanego łącznie ww. kwoty. Pozwanemu nie udało się skutecznie zanegować wysokości łącznej rat kapitałowo –

odsetkowych (w PLN i CHF), przy czym należy uwypuklić, że wielkość tych wpłat wynika z dokumentu wytworzonego właśnie przez pozwanego. w tym stanie rzeczy żądanie zasądzenia od pozwanego kwot 65 055,20 PLN i 49 192,06 CHF zasługiwało więc na uwzględnienie w całości z mocy przywołanych wyżej norm kc. O powyższym sąd orzekł w pkt I i II wyroku.

10. Żądanie powódki w zakresie odsetek zasługiwało na uwzględnienie, jednak nie w pełni. Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Zgodnie jednak z regulacją art. 455 k.c., jeśli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Powódka żądała zasądzenia odsetek od całej dochodzonej kwoty liczonych od dnia 7 10 2020r. odwołując się do daty rozpatrzenia jej reklamacji. W ocenie Sądu reklamacja powódki obejmowała w swej treści wezwanie do zapłaty kwoty 315 800,08 zł (k. 34). Nie stanowiła wezwania pozwanego do zapłaty kwoty wyrażonej w CHF.. Termin na zapłatę należności w PLN oznaczono na 30 dni od doręczenia nin. pisma – tak k. 36.

Nie przedstawiono dowodu doręczenia reklamacji, ale w piśmie zwrotnym bank podał, że reklamację otrzymał 22 09 2020r. – tak k. 37.

Okres 30 dni licząc od 22 09 2020r. upłynął z dniem 22 X 2020r. Dlatego odsetki za opóźnienie od kwoty 65 055,20 zł sąd zasądził od dnia następnego tj. 23 10 2020r. Nie znalazł sąd podstaw by odsetki od należności zasądzonej w PLN w pkt I wyroku zasądzić od daty wcześniejszej, dlatego żądnie w tym zakresie oddalono w punkcie III wyroku.

Z kolei za datę wezwania pozwanego do zapłaty należności wyrażonej w CHF uznać należało datę doręczenia pozwanemu odpisu pozwu w niniejszej sprawie (22 czerwca 2021 r. – EPO k. 48), zaś odsetki od zasądzonej w pkt II wyroku kwoty należą się powódce od dnia następnego, to jest od 23 czerwca 2021 r. Dlatego o tych odsetkach na mocy art. 481§1 i 2 kc sąd orzekł jak w pkt II wyroku

W pozostałym zakresie (roszczenie odsetkowe za okres poprzedzający dzień 23 06 2021r. (od kwoty w CHF) od powództwo należało oddalić o czym orzeczono w pkt III wyroku.

11. W ocenie Sądu podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powódki nie zasługiwał na uwzględnienie. Dla porządku wyjaśnić należy, że ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104) zmieniona została treść art. 118 k.c. W obowiązującym stanie prawnym, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Cytowany wyżej przepis wszedł w życie w dniu 9 lipca 2018 roku. Przed ww. nowelizacją przepis ten przewidywał dłuższy, 10#letni termin przedawnienia.

Na gruncie niniejszej sprawy należy jednak podkreślić, że roszczenie majątkowe o zwrot nienależnych świadczeń, jako konsekwencja uznania przez sąd umowy za nieważną, materializuje się dopiero z chwilą dokonania takiego ustalenia. W tym przypadku oceny takiej sąd dokonał w tej sprawie, bowiem ustalenie nieważności było przesłanką dla uwzględnienia żądania zapłaty. Powódka dochodziła zatem zwrotu świadczenia nienależnego, a nie – jak twierdził pozwany – zwrotu poszczególnych rat pożyczki. Nie do podzielnia jest przywołany w odpowiedzi na pozew pogląd pozwanego (k. 75), że mamy do czynienia ze świadczeniem okresowym, że powódka rości o zwrot świadczenia okresowego a do tego typu roszczeń znajduje zastosowanie 3 letni termin przedawnienia z art. 118 kc in fine. Zdaniem sądu to pogląd chybiony.

Roszczenie zwrotu nienależnego świadczenia materializuje się po ustaleniu przez sąd nieważności umowy. Roszczenie staje się wymagalne – zgodnie z art. 455 k.c. – niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania. Nie sposób więc uznać, że roszczenie dochodzone powódkę mogło ulec przedawnieniu, skoro pozwany dotąd konsekwentnie twierdził,

że umowa pożyczki jest ważna i wiąże strony, a roszczenie powódki o zwrot nienależnego świadczenia mogło się ziścić i stać wymagalne po doręczeniu pozwanemu reklamacji i odpisu pozwu.

Wobec powyższego Sąd uznał, że zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego, nie zasługiwał na uwzględnienie. Godzi się zauważyć, że pozew wniesiono 27 04 2021r. a powoda domagała się zwrotu należności uiszczonych poczynając od 23 maja 2011 r. (nie wcześniejszych, mimo że takie były wniesione).

W uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego – zasadzie prawnej z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, niepubl., wskazano, że kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna. Termin przedawnienia może rozpocząć bieg dopiero od tej daty (art. 120 § 1 zd. drugie k.c.). Z oczywistych względów trwała bezskuteczność przedmiotowej umowy kredytu nie wystąpiła więcej niż 10 lat przed wytoczeniem niniejszego powództwa.

12. Sąd nie podziela stanowiska pozwanego, że z momentem spłaty całkowitej pożyczki wygasło prawo powódki do dochodzenia roszczeń związanych z tą umową. wygasły bowiem zobowiązania obu stron (k. 72v). Tezie temu zaoponowała powódka – pismo k. 160v. Prawa powódki do uwzględnienia żądania nie może niweczyć okoliczność, że spłaciła ona (przed terminem) należność wynikającą z przedmiotowego kontraktu. Fakt zapłacenia przez powódkę na rzecz banku całości żądanej należności (w oparciu o zawartą sporną umowę), nie może stawiać powódki w gorszej sytuacji niż ta, w której byłaby, gdyby do chwili obecnej nie uregulowała tych należności. Wyłączenie nieuczciwych warunków z umowy uniemożliwia bowiem dokonanie ustalenia w jakiej wysokości powódka winna była faktycznie spłacać raty czy odsetki.

13. Nie było procesowej potrzeby dokonywania analizy innych, niż opisane wyżej, przesłanek stwierdzenia nieważności umowy pożyczki, na które powołała się powódka, gdyż przywołana argumentacja była wystarczająca dla rozstrzygnięcia sprawy.

14. Wobec uwzględnienia żądania głównego, zbędne było odnoszenie się w sentencji wyroku do żądania ewentualnego.

15. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym sąd może włożyć na jedną stronę obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swojego żądania. Powódka uległa tylko nieznacznie w zakresie żądania odsetkowego, dlatego obowiązek zwrotu kosztów włożono na pozwanego w całości. Pozwany jest więc zobligowany do zwrotu powódce kosztów postępowania w łącznej kwocie 11 817 zł, na które składają się: opłata od pozwu w wysokości 1 000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości 10 800 zł ustalone w oparciu o § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j.) oraz 17 zł tytułem zwrotu wydatków pełnomocnika (opłata skarbową).

Sąd nie znalazł podstaw do stosowania przy ustalaniu wynagrodzenia pełnomocnika powódki podwójnej stawki minimalnej – udział pełnomocnika w sprawie wygenerował w ocenie Sądu przeciętny nakład pracy pełnomocnika.

Sprawa nie była skomplikowana pod względem faktycznym czy prawnym, rozprawy były online, nie wymagały stawiania się pełnomocnika osobiście np. z odległej miejscowości, ilość wniesionych pism nie była znaczna. Nakład pracy sąd ocenia więc jako przeciętny.

16. Wyrok wydano na posiedzeniu niejawnym w oparciu o art. 15zsz² ustawy z 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U.2020.1842 t.j. ze zm.).